

Med nålen som pensel
**En undersökning om broderi som teknik för att förändra
karaktären hos en målning**

Ida Korsström
Materialforskning-kursens
forskningsrapport
Utbildningsområdet för design
Institutionen för design
Högskolan för konst, design och
arkitektur
Aalto-universitetet
27.3.2017

Abstrakt

Min undersökning behandlar broderi som metod för att upprepa ett målat motiv. Jag undersöker hur olika trådar och bottenmaterial påverkar motivets karaktär och estetik.

Jag förverkligade 16 stycken tester av fyra olika bottenmaterial och fyra olika trådar. Av dessa broderade jag tolv för hand och fyra på broderimaskinen i A-space i Otnäs. Motivet var en målning föreställandes en blomstjälk jag utförde i akrylfärg i samband med mitt kandidatarbete. I kandidatarbetet arbetade jag med material och skisstekniker jag inte var van vid för att bryta mitt vanliga arbetsmönster och uppnå friare och mindre beräknade bilder. Detta arbete tog den tanken till en ny nivå då jag här bytte från målning som teknik till broderi. Jag valde att endast arbeta med svart tråd och vit botten. På det här sättet satte jag materialen och deras egenskaper i fokus.

Målet för detta arbete var att bevisa att man utan att byta motiv kan få till stånd otroligt många vitt skilda varianter av det endast genom att byta material. Jag valde broderi som teknik då det, liksom målandet, förändrar ytan på ett material och kan jämföras med att rita linjer på papper. Men jag har även länge varit intresserad av att prova broderi som teknik.

Resultaten varierade stort i fråga om utseende. Papperstråden jag använde gav ett grovt utseende åt motivet medan linnetråden gav bilden ett luftigt och sirligt uttryck. Jag konstaterade att de materialkombinationer som var estetiskt mest tilltalande inte nödvändigtvis var de som bäst upprepade motivet eller var lättast att genomföra och vice versa. Vad gäller materialens funktion kunde jag konstatera att papper som bottenmaterial fungerar sämre än tyg. Fibrerna är korta och pappret rivs gärna vid ställena där nålen gjort hål. Däremot fungerade silkeschiffongen bättre än väntat. Trots att den var så tunn var den stadig och dessutom skapades en intressant kontrast mellan de olika svarta trådarna och det genomskinliga tyget.

På det hela taget var undersökningen lyckad och jag hoppas att även andra kan dra nytta av testerna som indikatorer för vilka material som passar bäst ihop antingen tekniskt eller estetiskt sett.

INNEHÅLL

1 Inledning	4
2 Val av material	5
3 Produktion av tester	6
3.1 Trådarna	
3.2 Bottenmaterialen	
4 Analys	8
4.1 Upprepning av motivet	
4.2 Estetiskt värde	
5 Slutsatser	11
Källförteckning	13

1 Inledning

Min undersökning behandlar broderi som metod för att upprepa ett målat motiv. Jag undersöker hur olika trådar och bottenmaterial påverkar motivets karaktär och estetik. Att brodera är att sy stygn med alla slags trådar på en antingen permanent eller temporär yta (Tellier-Loumagne, 2006).

Jag förverkligade 16 stycken tester av fyra olika bottenmaterial och fyra olika trådar. Av dessa broderade jag tolv för hand och fyra på broderimaskinen i A-space i Otnäs. Motivet var en målning föreställandes en blomstjälk jag utförde i akrylfärg i samband med mitt kandidatarbete (Figur 1.). I kandidatarbetet arbetade jag med material och skisstekniker jag inte var van vid för att bryta mitt vanliga arbetsmönster och uppnå friare och mindre beräknade bilder. Jag valde att måla med målarrulle och akrylfärg istället för att teckna med blyertspenna och undersökte hur byte av material eller teknik förändrar bildspråket. Denna undersökning tog den tanken till en ny nivå då jag här bytte penna och papper till tråd och nya bottenmaterial. Jag valde att endast arbeta med svart tråd och vit botten. På det här sättet satte jag materialen och deras egenskaper i fokus. För att göra projektet intressantare ville jag även prova mer experimentella material som till exempel papper som bottenmaterial i stället för att endast brodera på tyg.

Målsättningen för detta arbete var att bevisa min teori om att man kan få till stånd otroligt många varianter av ett motiv endast genom att byta material men även att undersöka hur de olika materialen fungerar tillsammans. Jag valde broderi som teknik då det, liksom målandet, förändrar ytan på ett material och kan jämföras med att rita linjer på papper. Men jag hade även länge varit intresserad av att prova broderi som teknik då det verkade vara ett intressant sätt att producera bilder på. Denna undersökning visar hur de olika materialen fungerar ihop tekniskt och estetiskt så rapporten kan förhoppningsvis fungera som informationskälla för andra intresserade av broderi.

Figur 1. Den vektorerade ursprungsmålningen (Bild Ida Korsström)

2 Val av material

Vid val av material för botten och trådar bestämde jag mig för att använda så olika slags material jag kunde hitta. Samtidigt skulle de inte vara allt för sällsynta utan gå att få tag på någorlunda lätt. Alla bottenmaterial skulle vara vita och alla trådar svarta, genom detta hoppades jag att fokuset skulle ligga på materialets egenskaper och dess förmåga att upprepa motivet snarare än på färgen.

Jag bestämde mig för att ha ett bottenmaterial och en tråd som representerar de vanligaste broderimaterialen, bomullsbotten och bomullstråd, detta gjorde jag för att skillnaden mellan de mer experimentella materialen skulle bli så tydlig som möjligt. De andra materialen jag valde för bottenarna var silkeschiffong, linnetyg och ett mjukt tapetpapper. Trådarna representerade även de vitt skilda material, den tidigare nämnda bomullstråden, polyestertråd från broderimaskinen, linnetråd och papperstråd.

Jag klippte fyra lika stora bitar av alla bottenmaterial och använde mig av en broderiram med diametern 16 cm (figur 2.).

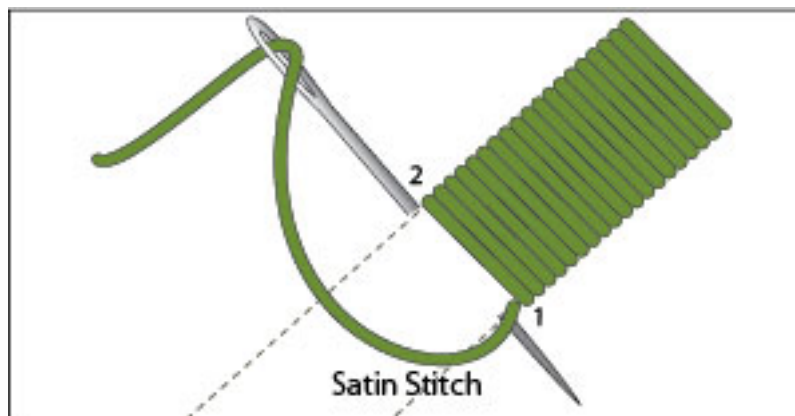
Figur 2. Broderiramen jag använde i produktionen av tester.
(Bild Ida Korsström)

3 Produktion av tester

Av testerna broderade jag tolv stycken själv och fyra med hjälp av broderimaskinen i A-space i Otnäs. Jag hade aldrig tidigare broderat varken för hand eller på maskin så jag tittade på några instruktionsvideor och valde att använda mig av liksidig plattsöm (figur 3.) då jag med den skulle kunna täcka ytan relativt snabbt. Även broderimaskinen broderade med plattsöm.

På testerna jag broderade för hand ritade jag upp motivets konturer med blyertspenna, detta gjorde jag för att testerna skulle upprepa motivet så väl som möjligt. Bomullstyget, linnetyget och silkeschiffongen var alla genomskinliga så jag kunde följa motivets konturer på bilden under tyget men tapetpappret var helt ogenomskinligt så jag tvingades rita av så gott det gick. Testerna gjorda på broderimaskinen är exakta avbilder av en vektorbild föreställandes motivet. Jag vektorerade målningen i programmet Adobe Illustrator och sen var det bara att mata in filen i maskinen.

Under själva produktionen av tester analyserade jag de olika materialen och hur de betedde sig i förhållande till varandra. Hur lätt eller svårt det var att arbeta med dem och varför.

Figur 3. Liksidig plattsöm el. *satin stitch* på engelska.
(Källa: <https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/originals/72/2d/a3/722da3b82d9b39663cf52a66df1bf9fe.jpg>)

3.1 Trådarna

I produktionen av tester var jag tvungen att ta i beaktande de olika trådarnas tjocklek. Medan den traditionella broderitråden av bomull fort täckte ytan och jag kunde använda mig av väldigt täta stygn var linnetråden så tunn att jag måste sy mera glest för att täcka ytan på samma tid. Det skulle ha varit möjligt att sy täta stygn med linnetråden också men jag valde att effektivisera arbetet genom att sy glesare stygn. Linnetråden var ojämn i tjocklek vilket ledde till att den ibland var svår att dra igenom hålet i tyget. Ojämnheterna i tråden packade sig och bildade klumpar som jag ibland var tvungen att klippa bort. Papperstråden var grov och stel. Eftersom motivet var litet tvingades jag mjuka upp tråden inför varje stygn och före jag trädde den genom nålsögat, detta gjorde jag genom att böja tråden fram och tillbaka. Det var även svårt att dra nålen genom tyget då tråden gjorde nålens ända så bred. Jag broderade relativt glest även med denna tråd men lyckades skapa hela ytor genom att veckla ut papperstråden innan jag förde ner tråden i tyget igen. Broderimaskinens tråd var av polyester och väldigt tunn men maskinen broderade så fort att den ändå täckte ytan helt. Broderad för hand skulle polyestertråden ha varit väldigt långsam att använda p.g.a. sin tjocklek. I och med att broderimaskinen sydde så täta stygn var jag tvungen att använda ett skyddspapper på tygets baksida för att stöda själva tyget. I korthet var det bomulls- och polyestertråden som var lättast att hantera medan linne- och papperstråden krävde mera arbete och gick långsammare.

3.2 Bottenmaterialen

Bottnarna fungerade också väldigt olika. De stadiga linne och bomullsbottnarna var lätta att brodera i. Linnetyget var dessutom vävt så glest att tråden synnerligen lätt gick igenom tyget. De var dessutom lätta att spänna fast i broderiramen. Den tunna silkeschiffongen däremot var problematisk då den var så tunn och tätt vävd. I chiffongen sydde jag med glesa stygn för att tyget skulle hållas vackert de breda broderinålarna jag använde lämnade nämligen stora hål i det. Tyget var stadigt men vid bearbetning började det buckla sig och var svårt att hålla spänt i ramen. Pappret var i sin tur svårt att bearbeta på grund av att fibrerna i papper är så korta. Detta ledde till att tråden lätt rev upp ett större hål än det var meningen och jag tvingades därför vara extra försiktig. Pappret var även ogenomskinligt så jag kunde inte föra över motivet till det. När alla testerna var utförda kunde jag börja analysera resultaten.

4 Analys

När alla 16 tester var klara kunde jag börja analysera. Jag sorterade mönstren enligt tabellen i tabell 1 för att tydligare se skillnaderna. Jag beslöt mig för att analysera testerna ut två synvinklar. Hur väl de upprepar ursprungsmotivet samt hur intressanta eller innovativa de blev estetiskt sett.

Tabell 1. Tabell över materialen och hur jag kombinerade dem.

	1 Bomullstråd	2 Polyestertråd	3 Linnetråd	4 Papperstråd
A Tapetpapper	A 1	A 2	A 3	A 4
B Linnetyg	B 1	B 2	B 3	B 4
C Silkeschiffong	C 1	C 2	C 3	C 4
D Bomullstyg	D 1	D 2	D 3	D 4

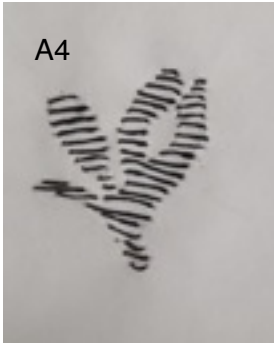

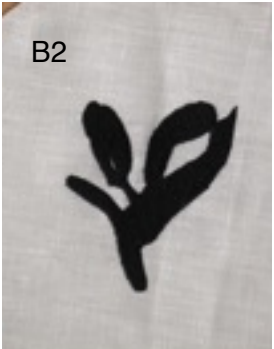

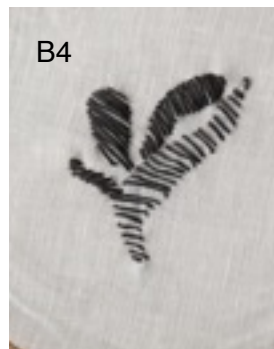

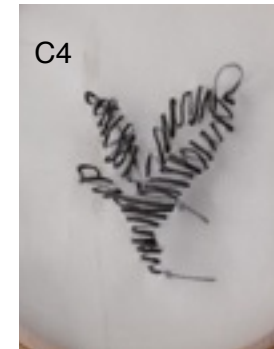

4.1 Upprepning av motivet

Testerna som upprepade motivet mest exakt var helt klart de maskinbroderade, oberoende av bottenmaterial följde den vektorbilden väldigt precist. Alla bottenmaterialen fungerade men pappret började rispa upp i motivets kanter. Maskinen broderade så tätt att pappret perforerades totalt. Även bomullstråden fungerade bra, den var lagom tjock och täckte ytan fort. Med den var det lätt att upprepa motivet på alla material utom på pappret där jag inte vågade brodera så täta stygn. De två sista trådarna var sämre på att upprepa motivet. Papperstrådens stelhet gjorde att jag inte vågade brodera allt för tätt eller spänt, särskilt inte i silkeschiffongen eller pappret. Följaktligen led även upprepningen av motivet av det. Linnetråden var så tunn att det tog länge att arbeta med den. Jag arbetade därför i glesa stygn och uppnådde inte en exakt avbild av motivet. Linnetyget och bomullstyget var som bottenmaterial väldigt lätta att bearbeta, på dessa material var det lättast att upprepa motivet även med de mera svårhanterliga trådarna linnetråd och papperstråd.

4.2 Estetiskt värde

De enligt mig mest intressanta testerna estetiskt sett var de utförda med papperstråd och linnetråd. Deras utseende förändrade markant ursprungsmotivets karaktär. Papperstråden tillförde en grovhet som i kontrast med silkeschiffongens tunna genomskinlighet bildade en verkligt vacker helhet. Linnetråden påminde i sin tur om en blyertslinje som tecknats över bottenmaterialet. Materialet som var mest estetiskt tilltalande var silkeschiffongen, det var även i kombination med detta material som alla trådar bäst kom till sin rätt och skillnaderna mellan dem syntes mest. Ur denna synvinkel var de maskinbroderade testerna ointressanta. De var så lika motivet och även varandra sinsemellan att de inte tillförde något nytt. På följande uppslag i figur 4 syns alla tester uppställda enligt tabellen i figur 3.

Tabell 2. Tabell med bilder av de färdiga testerna. (Bild Ida Korsström)

	1 Bomullstråd	2 Polyestertråd	3 Linnetråd	4 Papperstråd
A Tapetpapper	A1 	A2 	A3 	A4
B Linnetyg	B1 	B2 	B3 	B4
C Silkeschiffong	C1 	C2 	C3 	C4
D Bomullstyg	D1 	D2 	D3 	D4

5 Slutsatser

Ur denna undersökning kan jag dra följande slutsatser: de materialkombinationer som är estetiskt mest tilltalande är inte nödvändigtvis de som bäst upprepar motivet eller var lättast att genomföra och vice versa. Att brodera med maskin går fort och är en pålitlig metod eftersom motivet varje gång upprepas exakt enligt modellen, det är av samma orsak mindre intressant som metod eftersom det inte lämnats något utrymme för slumpen i slutresultatet (Figur 4. bild 3.). Jag kan också konstatera att papper som bottenmaterial fungerar sämre än tyg. Fibrerna är korta och pappret rivs gärna vid ställena där nålen gjort hål (Figur 4. bild 4.). Däremot fungerar silkeschiffong bättre än väntat. Trots dess tunnhet är den stadig och dessutom skapades i testerna en intressant kontrast mellan de olika svarta trådarna och det genomskinliga tyget (Figur 4 bild 1. och 2.). Så testerna i silkeschiffong blev trots svårigheterna i arbetsskedet de vackraste enligt mig. I regel är det alltså de mest kontrastrika materialkombinationerna som ger de mest estetiskt intressanta slutresultaten. Denna undersökning har gett mig mera kunskap om broderi som teknik men även om de olika materialen och hur de fungerar tillsammans. När jag jämför testerna med den ursprungliga målningen tycker jag att jag lyckats överföra motivet men även tillfört något nytt till det som förändrat dess karaktär. Denna undersökning har väckt mitt personliga intresse för broderi ännu mer och jag kommer sannolikt att använda tekniken igen. I framtiden vill jag prova att kombinera flera än två olika material i samma broderi och se hur de fungerar tillsammans.

Figur 4. 1. Silkeschiffong och papperstråd, 2. Silkeschiffong och linnetråd, 3. Maskinbroderad på bomullstyg, 4. Maskinbroderad på tapetpapper (Bild Ida Korsström)

Källförteckning

Tellier-Loumange, F. 2006. The Art of Embroidery: Inspirational stitches, textures and surfaces. London: Thames & Hudson Ltd
Bilder

Figur 3: 24.3.2017

<https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/originals/72/2d/a3/722da3b82d9b39663cf52a66df1bf9fe.jpg>

Bilderna är tagna av författaren om inte annan källa nämns.